

İSKENDER SAVAŞIR:

“Kim olduğumu bilseydim, roman yazmazdım”

İSTANBUL, bir koca şehir, bir megapol. Bir zamanlar büyük bir imparatorluğun payitahtı olmuş, adına şiirler yazılmış, şarkılar söylenmiş o güzel İstanbul, şimdi gittikçe büyüyen, kalabalıklaşan, sınırlarının dışına taşan ve gelişme adına pek çok şeyden vazgeçerek ürkütücü bir yapılanmaya sahne olan bir garip İstanbul.

Üçüncü bin yıla girmeye hazırladığımız şu vakitlerde çok kere düşünülmüştür 2000 yılında nasıl bir halin bizi beklediği. Ümitli olma adına ben güzel bir gelecek düşünüyorum. Ama bugünün durumuyla İtiye pek de umutvar bir gözle bakamayız. Bunu da olsa gerek. Veya 2000 yılında İstanbul'u düşleyemeyenler. İşte İskender Savaşır'ın "Dalgin Sular" adlı roman serisinin ilk kitabı olan Tutku 2000, ikibin yılının İstanbul'unda geçiyor.

İnsanlar yeni işlerin peşinde koşuyorlar. Akşam olunca birkaç kadeh içmeye bir yerlere gidiyor. Bir kadın bir adamı ayartmaya çalışıyor. Roman kahramanı, hiçbir kadını tutkuyla sevmeyen Bünyamin çok sonra adının "Lilit" olduğunu öğreneceğimize, fakat o vakte kadar "Abla" diye tanıyacağız kadına aşık oluyor. Aşkın binyılı yok demek ki...

Bir de geçmişin yardımı gelmesi var, yazarın yardım çağrısı üzerine. İnsanlar geçmiş zamanı yitirdikleriyle yeniden birlikte oluyorlar. Haliç'i Levend'ler basıyor. Bünyamin ve doktor olan arkadaşı tüm bu olanlara bir isim bulmaya, bir çözüm aramaya çalışıyorlar.

Güvenliğimizi temin etmek için varolan emniyet teşkilatında da yeni bir yapılanma var. Özel güvenlik ekibi kuruyor ÖKGE (Özel Kent Güvenlik Ekibi) adıyla. Son üç ayın elektrik faturasını yatırmadığınız kimliğiniz mühür basılıyor. Ve polisler karşı karşıya bırakılıyorsunuz, ki bu sizin ölümünüze yol açabilir. Emniyet Teşkilatı şehire tam bir hükümiyet kurmak için mahfayla işbirliğine giriyor ikibin yılında...

İşte tam bu yazılanları hatta fazlasını bulacağınız İskender Savaşır'ın Tutku 2000'i size sıcak, duygulu, olağanüstü ve fantastik öğelerle dolu bir okuma serüveni sunuyor. Yazarın bir an evvel "Dalgin Sular"ın ikinci cildini çıkarmasını ümit ediyoruz. İskender Savaşır'la kitabı için söyleştik:

Romancı hayatta elde edemediği başarıları sayımlarda varetmek için mi kaleme kâğıda sarılır? Bir aczin hadesi midir roman yazmak? Kimdir romancı- siz kimsiniz?

Sorularınızla ilgili genel bir izlenim, halkta belli de bir eleştiri ile başlamama izin verin. Çoğu sanki roman yazarından İkiyüz sayfa boyunca tartıştı, hatta boşuğu kimi sorulara çok daha kestirme, bir söyleşinin sınırlarına sığabilecek bir cevap vermesini talep eder gibi tınlıyor. Roman yazarının bir aczin ifadesi olduğu, kitabın 218. sayfasında, kimin gördüğü belli olmayan bir rüyanın anlatılmasından sonra söyleniyor.

Demek ki, bu yazar için, Tutku 2000'nin sayfa- larında yazar gibi görünen kişi için roman yazmak bir aczin ifadesidir. Buna şimdi bir söyleşi çerçeve-

Yazar İskender Savaşır'ın ikinci kitabı Tutku 2000 adlı romanı, üç ciltlik serinin ilk kitabı. Bir nevi ütopya denemesi olan romanda 2000 yılının insanları geçmiş zamanda yitirdikleriyle yeniden birlikte oluyorlar. Haliç'i Levend'ler basıyor. Bünyamin ve doktor olan arkadaşı tüm bu olanlara bir isim bulmaya, bir çözüm aramaya çalışıyorlar. Güvenliğimizi temin etmek için varolan emniyet teşkilatında da yeni bir yapılanma var. Özel güvenlik ekibi kuruluyor. Son üç ayın elektrik faturasını yatırmadığınız kimliğiniz mühür basılıyor. Ve polisler karşı karşıya bırakılıyorsunuz, ki bu sizin ölümünüze yol açabilir. Emniyet Teşkilatı şehire tam bir hükümiyet kurmak için mahfayla işbirliğine giriyor... Böyle düşlerle kurgulanmış Tutku 2000, size sıcak, duygulu, olağanüstü ve fantastik öğelerle dolu bir okuma serüveni sunuyor. İskender Savaşır'la arkadaşımız Yusuf Alperen söyleşti.

Tutku 2000, İskender Savaşır, Metis Yay., İst. 1994, 293 s., ISBN 975-342-069-2, TEL: (0 212) 528 35 88

sinde benim ekleyecek bir şeyim var mı? Roman yazmak, elbette, her zaman bir aczin ifadesi değildir. Bazen bir kibrin ifadesi bile olabilir. 19. yüzyılın, bugün hâlâ hayran olduğumuz o başarıları için, sözcümleri bir Savaş ve Barış için, bir 'aczin ifadesi' olduğunu söylemek mümkün mü?

O halde çok özgül şartlarda yazılmış, belirli bir romanın yazarının aczinden sözüyoruz. Nasıl bir acz onununki? Belirli bir dilin, sizin daha sonraki sorularınızda "sol" diye nitelendirilmez, aynı zamanda "akıld", "eleştirel" diye de nitelenebilecek olan bir dilin, gerçekliği kavrama konusunda yetersizliğiyle yüzyüze kaldıktan sonra hissedilen bir acz... Kavranamayan, kuşatılmayan o gerçekliğin çok önemli bir unsuru da insanın kendi varlığıdır. "Siz kimsiniz?" diye soruyorsunuz. Bu soruyu yanıtlıyabiliyor olsaydım, belki de 40 yaşında tutup 200 küsur sayfalık bir roman yazmaya kalkışmazdım.

Milletler buhranlı dönemlerinde şanlı geçmişlerine özlem duymaya başlarlar. Peki, sizi geçmişin gücünü yardıma çağırma sevk eden sebep nedir?

Ben "milletler ... geçmişlerine özlem duymaya başlarlar" demektense, bazı seçkinler 'millet adına' böyle yapmaya başlarlar, derdim. Romanda yazarın ve Bünyamin'in geçmişle ilişkisi bence sizin ima ettiğinizden çok daha ikircikli. Geçmişten bir medet umudukları elbette doğru; ama aynı zamanda onun dırtilmesinden korkuyorlar da. Bu ikirciklikte, geçmişle ilgili çârl olan tutumları aşan bir değer bulabileceğimi umuyorum.

2000 yılında geçmiş ve gelecek birbirine mi karışacak?

Geçmişle gelecek hep içiçe geçmiştir. Bu soruya cevap vermek için, herhalde "Neden 2000?" sorusu üzerinde durmak gerekiyor. Elbette binyılların efsanevi çağrıştımlarından yararlanmak istedim. Ama daha önemlisi 2000 yılının çok yakın bir tarih olması... Varlığı bugünden sezilebilen kimi eğilimle-

rin uç noktalarına vardıklarında nasıl görünebileceğini görmek istedim.

Türkiye'de kitapların kapak resimlerine pek özen gösterilmez. Fakat Tutku 2000'in daha çok eski İstanbul'u çağrıştıran resminde sizin de imza var. Okuyucuyla ilk buluşta bu resimle İlettiğiniz mesaj nedir?

Romanda 'iletmeye çalıştığım mesaj' neydiyse, onu bir de görsel imgeler aracılığıyla düşünmeye çalıştım. Kapak Macintosh'ta Matrakçı Nasuh'un çok ünlü bir minyatürü ve bazı popüler imgeler, Photoshop programı aracılığıyla biraraya getirildi. Keşke bilgi-işlem teknolojisine, dert edindiğim kimi sorunları bu tür olanaklar aracılığıyla daha derinlemesine düşünecek ölçüde hakim olabilseydim! Ama değilim: Yeşim Bilge ve Mehmet Ulusel'in yardımları aracılığıyla yapabildiğim bu kadar...

Şimdi biraz da roman kahramanları üzerine konuşalım. Bütün bildikleri kitabıyattan ibaret olan biri, nasıl oluyor da 2000 yılının İstanbul'unun sorunlarına çözümler arıyor?

Vallaahı, bu sorunuza nasıl cevap verebileceğimi bilemiyorum. 2000 yılında belediye başkanlığına adaylığına koymak gibi bir niyetim yok. Bildiğim kadarıyla, Bünyamin de böyle bir şey düşünmüyor.

Ama elbette sorunuza karşılık daha ciddi bazı şeyler de söyleyebiliriz: Bünyamin'in kitapta bütün bildiklerinin kitabıyattan ibaret olmasından yakındığı elbette doğru. Ama, hatırlayacak olursanız, Bünyamin bu yakınlarda bulunurken yemek yapıyordu. Tandırdım insanlar içinde "kitabı" bilgisini, "hayat" ya da "yaşantı" denilebilecek bir şeyin arşinde sinamak konusunda, Bünyamin kadar ısrarlı olan birini bilmeyorum. Dolayısıyla o da, kitabiyat konusundaki sizin şüphelerinizi paylaşıyor.

Ama gerek sizin, gerekse Bünyamin'in şüphelerine karşı söyleyebileceğim bazı şeylerim var: Bilgileri "kitabı" olanlar ve olmayanlar diye ayırtırmak, "kitabı" olanın karşısına başka bir terimi koymak

da 'kitabı bir geleceğin ürünü değil mi? Östelik de biraz kolaycı bir gelecek... Bizi, bizi anlamlandıran, anlamlandıran iddiasında olan geleneklerden, kitabi söylemlerden kurtaracak olan yaşantıya, istemekle ulaşmak mümkün olmuştur.

Romanın konularından biri de Emniyet Teşkilatı'nın yeniden yapılanması... 2000 yılında polislin üstlendiği görev nedir? Polis Özel Kent Güvenlik Ekibi'nden (ÖKGE) daha mı geride? Günümüzde de Polis-Mafya işbirliği biraz romandaki gibi değil mi? Ve diğer konuların üstünde romana hakim olan, Bünyamin'in Lilit'e duyduğu tutku mu?

Yine birkaç adımda cevap vereceğim sorunuza... Evet haklısınız; günümüzde de polis-mafya işbirliği romandaki gibi; hiç değilse ben öyle olduğunu sanıyorum. Daha önce söylediklerime geri döneceğim. Varlığı bugünden sezilebilen kimi eğilimlerin uç noktalarına vardıklarında nasıl görüneceklerini merak ediyorum.

"Bünyamin'in Lilit'e duyduğu tutku" daha zor bir mesele... Açık konuşayım; ben yazdıklarımı, yazma sürecinin heyecanı yatıştıktan sonra okuma çabası güçlük çeken bir insanım. 'Hicab'ı andıran bir duygu herhalde engelleyen...

Tutku 2000'i de yayınladıktan sonra okudum, okuyamadım. Ama hatırladığım kadarıyla romanda birbirleriyle paslaşan ama tam olarak ilişki kuramayan üç farklı tema var: Biri, sorununun başında andığınız polisiye mesele; ikincisi Bünyamin-Lilit aşkı; üçüncüsü söyleşinin başından beri bizi meşgul eden geçmişin dırtilmesi konusu... Polisiye mesele bugüne dair; bir estetik idealinin fi-

liyatını yitirmesine gönderme yapıyor. Geçmişin dırtilmesi ise, estetik (ve mutluluk) idealleriyle de beslenen, belki de efsanevi bir hatırayla ilgili herhalde... Aşk —tutku—, bu iki varlık alanını ilişkilendirebilecek yegane köprü gibi görünüyor.

İlişkilendirecek mi? "Dalgin Sular Üçlemesi" sona erdiğinde, bu üç tema arasındaki ilişkinin daha sıkı sıkıya kurulmuş olacağı umuyorum. Ama diğer yandan yerine getiremeyeceğim sözler de vermek istemiyorum: Belki de olmaz.

Asıl solcular tarafından küçümsenmiş, hümanist olan, günlük deyimlerle "çizgisiz belirsiz ve örgütsüz" bir solcu olan Bünyamin, romanda bir yandan solun muhasebesini de mi ya-

pyor?
"Paranın ve imanın kimde olduğu belli olmaz" denir. Eğer solculuk, "bireysel çıkara karşı kamu çıkarını temsil etmek" diye tarif ediliyorsa, solculu- da kimde olduğu belli olmaz. Gerçi romanda Bünyamin asıl solcular karşısında bir eziklik ifade ediyor; ama, ben yine de ona arka çıkmak istemdim. Evet, haklısınız, bu kitabın solcu bir muhasebesi olarak okunabilmesini istemdim.

Son olarak bu sayıların ufkunu —ya da sınırlarını— çizen soruyu, size, Lilit yerine, ben soruyorum: "Şimdi ne yapacaksınız?"

Dalgin Sular'ın ikinci ve üçüncü ciltlerini yazacağım. ■

